

Obchodní smlouvy uzavírané se spotřebitelem

Abstrakt

Diplomová práce se zaměřuje na problematiku dvou institutů kontroly obsahu smlouvy, jež chrání spotřebitele před zneužitím autonomie vůle podnikatelem. Na ochranu proti zneužívajícím klauzulím a ochranu proti překvapivým ustanovením ve spotřebitelských obchodních podmínkách.

První část práce se věnuje problematice ochrany spotřebitele proti zneužívajícím klauzulím, jež je provedením směrnice 93/13 EHS. V této části je diskutována podoba transpozice do občanského zákoníku, analyzovány jsou i její nedokonalosti a je provedeno srovnání české úpravy se směrnicí. Pozornost je věnována i připravované novele občanského zákoníku, která má za cíl nedostatky odstranit. Nejprve je rozebrán účel ochrany, základní principy, z nichž právní úprava vychází, a její působnost. Dále je analyzována otázka výjimek z přezkumu zneužívajících klauzulí, které představují záruku zachování principu autonomie vůle. V návaznosti na to jsou vyložena kritéria testu přiměřenosti, tedy postupu, na jehož základě soudy hodnotí zneužívající charakter smluvních ujednání. Následuje analýza problematiky seznamů zneužívajících ujednání. V závěru této části je zkoumáno pojetí následku zneužívajících klauzulí, na jehož povaze není v doktríně shody a také judikatura Nejvyššího soudu k tomuto tématu prochází v poslední době vývojem.

Druhá část práce se zabývá otázkou překvapivých ustanovení ve spotřebitelských obchodních podmínkách. Nejprve je objasněn účel úpravy, inspirační zdroj a její působnost. Diskutována je i problematika pojetí obchodních podmínek v českém právu, která předurčuje aplikovatelnost ochrany proti překvapivým ujednáním. Rozebrána je i otázka, zda ochrana představuje kontrolu inkorporace, nebo kontrolu obsahu smlouvy. Představen je test překvapivosti, jeho parametry a kritéria, jež je třeba při posuzování překvapivosti zohlednit. Ta jsou dovozována teorií, ale v poslední době se k tomuto tématu začíná objevovat i judikatura nižších soudů. Práce se zabývá rovněž způsoby, jakými se podnikatel může překvapivosti vyhnout. Diskutován je i charakter následku překvapivých ujednání. Na závěr této části je zkoumán vzájemný vztah § 1813 a §1753 OZ.

Třetí část práce se zabývá problematikou smluvní pokuty ve spotřebitelských obchodních podmínkách, kde se prolínají obě analyzovaná témata. Diskutovány jsou názory doktríny a judikaturní vývoj této problematiky, kterou významně ovlivnil náleží Ústavního soudu, na jehož interpretaci není shody a který významně předurčil chápání toho, která ujednání a za jakých předpokladů mohou být součástí spotřebitelských obchodních podmínek.